SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI. No. 40. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 2, 1994. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 2-го БЕРЕЗНЯ 1994. Ч. 40. РІК CI.

ВЕРХОВНА РАДА УХВАЛИЛА ЗВЕРНЕННЯ ДО ГРОМАДЯН

Київ (Р. Руденко). — Тут 25-го лютого Верховна Рада ухвалила звернення до громадян України, у якому сказано, що економічні і соціяльні проблеми в державі набрали виключної гостроти, але ще є можливість мирним шляхом продовжувати реформи, змінюючи парлямент від виборів до виборів і таким чином замінювати тих керівників, які визначають внутрішню і зовнішню політику держави. Але для забезпечення мирних революційних перетворень вибори 27-го березня повинні пройти успішно.

В документі підкреслюється, що деякі факти свідчать про спроби саботувати вибори і створити умови для конституційної кризи в Україні. Якщо вибори не відбудуться, то Верховна Рада сьогоднішнього складу збереже свої уповноваження і працюватиме до березня 1995 року, щоб не було „вакууму влади". Однак, сказано далі у зверненні, якщо вибори не відбудуться, то нестабільність у державі посилиться. Тому депутати закликають усіх громадян і керівників органів влади у цей складний час проявити високу відповідальність і не допустити до саботажу чи порушення закону про вибори.

Членів виборчих комісій та керівників радіо і телевізії депутати закликають забезпечити активізацію передвиборчої агітації, з повним висвітленням кампанії, не допускаючи порушення прав кандидатів у депутати Верховної Ради України і прав виборців.

Наступне засідання сесії Верховної Ради відбудеться після 10-го березня, тобто після зустрічі Леоніда Кравчука і Билла Клінтона у Вашінгтоні, запляновані на 3—5-го березня. Верховна Рада буде орієнтуватися на результати зустрічі Президентів України і ЗСА.

АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД ВІДКИНУВ ВІДКЛИК ОСІ

Сінсіннаті, Огайо. — У четвер, 24-го лютого, федеральний апеляційний суд відмовився переглянути своє рішення з 17-го листопада минулого року, що Бюро спеціяльних інвестиґацій допустило обману, коли затримало додаткові інформації, що їх можна було використати у боротьбі з рішенням передачі Івана Дем'янюка на суд до Ізраїля за звинувачення у воєнних злочинах. Це рішення всіх 15-ох суддів Апеляційного федерального суду 6-ої округи дає Департаментові юстиції ЗСА 90 днів для внесення останньої апеляції до Найвищого суду ЗСА.

Речник Департаменту юстиції Карл Стерн сказав, що його департамент найперше мусить перестудіювати рішення Апеляційного суду 6-ої округи поки вирішить чи буде оспорювати таке рішення і вносити апеляцію до Верховного суду ЗСА. Як відомо 17-го листопада 1993 року три судді Апеляційного федерального суду 6-ої округи уневажнили рішення з 1985 року, яке дозволяло на видачу І. Дем'янюка Ізраїлеві на суд, а минулого четверга цей самий суд у повному складі підтримав це перше рішення.

Ще не вирішено досі питання про те, чи справедливим було в 1981 році рішення Френка Баттісті, судді федерального окружного суду в Клівленді, про відібрання І. Дем'янюкові американського громадянства. Департамент юстиції вимагає підтвердження від судді Ф. Баттісти його рішення з 1981 року. Натомість адвокати І. Дем'янюка уважають, що згаданий суддя цю вимогу Департаменту юстиції повинен відкинути, бо є рішення про шахрайства урядових адвокатів. Досі Ф. Баттіста не заявив коли він плянує вирішити це питання.

Амбасадор Канади дає оцінку ситуації в Україні

Вінніпег, Ман. (КУК). — Нарід України не дуже добре обізнаний з тим, що собою представляє демократія, і деякі елементи в урядовій системі країни використовують це для своїх політичних цілей, — сказав амбасадор — Канади до України Франсуа Метіс під час його перебування у Вінніпегу в суботу, 19-го лютого ц.р.

Президія Конгресу Українців Канади (КУК) попросила зустрічі з Ф. Матіс для обговорення затурбовання сучасною ситуацією в Україні та для отримання відповідей від амбасадора на такі питання, як допомога Канади Україні, іміґрація, березневі вибори до Верховної Ради України тощо.

Ф. Матіс сказав, що демократичні сили у виборах в Україні терплять від недоліків у їхніх організаційних можливостях та недостатньої координації дій. Тому, сказав амбасадор, надзвичайно важко прогнозувати результати виборів. Він додав, що в Ураїні існує певна група, яка міцно стоїть в опозиції до демократичних і економічних реформ.

Ф. Матіс сказав членам Екзекутиви, що, на його думку, КУК повинен відіграти більш активну ролю в процесі виборів в Україні, але він також признав, що це є дуже делікатною справою. „Я схилявся б скорше бути більш, ніж менш активним", — сугерував Ф. Матіс, — „не для того, щоб вплинути на рішення голосуючих, але щоб встановити політичну і виборчу дисципліну в Україні".

Ф. Матіс сказав, що слухи про закриття канадської амбасади в Києві не мають підстави, і що, навпаки, канадсько-українські відносини за останній час покращилися. У відповідь на питання щодо дуже низького числа іміґрантів з України, яким дозволяється переселитися до Канади, Ф. Матіс відповів, що у нього немає директиви, щоб тримати це число низьким, але він не може пояснити величезної різниці в об'ємі іміґрації до Канади між Україною та її західнім сусідом Польщею. Ф. Матіс сказав, що канадська амбасада посилить свою інформаційну кампанію для того, щоб ознайомити українців, як можна подаватися на іміґрацію до Канади. Він також повідомив присутніх, що Канада буде зменшувати свої іміґраційні бюра по цілій Европі, і що амбасада в Києві втратить одного з трьох іміґраційних працівників.

Приймаючи до уваги теперішній іміґраційний рух через амбасаду, амбасадор сказав, що мати трьох іміґраційних працівникві „було розкішшю".

Амбасадор Ф. Матіс відносно високо оцінив канадські програми технічної допомоги Україні, але признав, що були зроблені деякі помилки, оскільки ці програми були розроблені швидко, відразу після розпаду Совєтського Союзу. Він сказав також, що погляди представників влади на Україні були найбільшою перепоною на шляху програм з технічної допомоги, особливо в сільськогосподарській сфері. Ф. Матіс не бачить причини, чому КУК не міг би взяти на себе певні програми в Україні, вистерігаючись подвоєння.

ЛЕТУНИ НАТО ЗБИЛИ ЧОТИРИ СЕРБСЬКІ ЛІТАКИ

Женева. — Як інформує зі швайцарської столиці аґентство Ассошіейтед Пресс, в понеділок, 28-го лютого, два американські винищувачі типу Ф-16, піднявшись з військово-повітряної бази НАТО на півночі Італії, збили чотири сербські військові літаки над Боснією, в районі міста Баня Лука. Сербські літаки порушили запроваджену ООН заборону зону для летів.

Командуючий південною групою сил НАТО в Европі адмірал Джеремі Бурда повідомив, що американські військові добре бачили, як сербські летуни здійснили потрібний для бомбового удару маневр, а відтак було видно вибухи на землі. Бомби впали в районі мусулман, саме там, де розміщене їхнє військове виробництво.

Винищувачі НАТО діяли згідно з інструкціями. Вони два рази передали сербським літакам знак: „Якщо не сядете на землю, то будете збиті". Однак серби не відповіли, маючи твердий намір здійснити власний плян. Тоді американці застосували повітряну атаку і збили чотири з шести сербських літаків, які брали участь у бомбардуванню мусулманських об'єктів.

Представник військового пресового центру боснійських сербів Небойша Радмановіч у своїй заяві спробував пофальшувати факти, сказавши, що ті чотири літаки не були сербські. Трохи пізніше сербська сторона змушена була визнати, що збиті бомбардувальники входили до складу військово-повітряних сил сербської республіки в Боснії.

Лідер боснійських сербів Радован Караджіч, який під час інциденту перебував у Москві, заявив, що всю цю справу буде ретельно вивчено, але при цьому він втримався від агресивних висловлювань на адресу Заходу. Р. Караджіч приїхав у Москву, щоб заручитися підтримкою росіян на переговорах щодо поділу Боснії.

„Молодеча Альтернатива" готується до виборів

Київ (УНІАР). — Тут 20-го лютого у Будинку Вчителя відбулися установчі збори позапартійного об'єднання „Молодеча Альтернатива". Об'єднання ставить собі за мету організувати активну участь у молоді у виборах до Верховної Ради України.

Учасники зборів розглянули передвиборчу ситуацію у центральних і східніх реґіонах України та накреслили напрямки діяльности об'єднання. Члени організації не аґітуватимуть за конкретних кандидатів, а лише закликатимуть взяти участь у виборах. Проте „Молодеча Альтернатива" підтримує програми кандидатів усього спектру демократичного напрямку: від національно-демократичного до ліберально- демократичного.

Фінансове забезпечення проєкту здійснюють американська організація Фрідом Гавз (Дім Свободи) та Український Народний Союз в Америці. Вони спонзорують та інформаційно забезпечують проєкт Української Студентської Спілки, підтримуючи становлення демократичного суспільства в Україні. Технічні сторони виконання проєкту передбачають створення у всіх центральних та східніх частинах України мережі інформаційно-аґітаційних осередків, які працюватимуть із студентською та робітничою молоддю. Проводитимуться також концерти „Рок" музики.

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО У ВОТЕРВЛІТІ

Вотервліт, Н. Й. — Українська Суботня Школа та Український Садочок-Передшкілля при 99-му Відділі СУА у Вотервліті, Н. Й., запрошують українську громаду і приятелів на урочисте свято—концерт в честь Тараса Шевченка. Свято—концерт відбудеться в неділю, 6-го березня ц. р., о год. 4-ій по полудні в приміщеннях Українського Клюбу в Вотервліті. Виступатимуть діти.

В Україні запроваджено векселі

Київ (Р. Руденко). — Тут у вівторок, 22-го лютого, у Кабінеті Міністрів відбулася пресова конференція, присвячена проблемам подолання кризи платень. Виступили: міністер економіки Роман Шпек віцепрем'єр-міністер Валентин Ландик, Василь Євтухов, голова правління Національного Банку України Віктор Ющенко, міністер сільського господарства Юрій Карасик, міністер фінансів Григорій П'ятаченко та голова Державного комітету вугільної промисловости Микола Сургай.

Головуючий на пресовій конференції В. Ландик повідомив журналістів, що Кабінет Міністрів підготував три постанови: про валютне регулювання; про запровадження в обіг векслів і про перегляд сьогоднішньої податкової системи.

В. Ющенко сказав, що вузол платіжних претенсій можна розв'язати шляхом введення векслів, які вже видрукувані й завезені у комерційні банки до районного рівня. Сума взаємних неплатностей українських підприємств за різними даними складає від 40 до 80 трильйонів карбованців. Програма вексельного обігу має повністю працювати до двох місяців. Національний Банк спільно з Кабінетом Міністрів щотижня визначатимуть курс карбованця до доляра, а підприємства повинні всю наявну валюту продавати на акціонах через НБУ.

На думку міністра фінансів Г. П'ятаченка, у документі про вдосконалення податкової політики має бути випрацьований оптимальний розмір податку з прибутку та податку на добавлену вартість, який має змінюватися. Треба ввести декларацію оподаткування і до кінця року повинні працювати необхідні закони та інструкції, в тому числі і про банкрутство підприємств, що різко збільшить число безробітних.

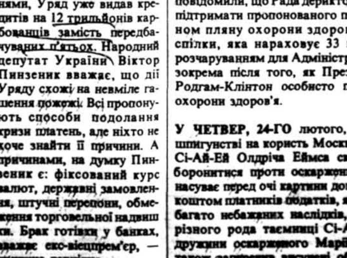
Р. Шпек пояснив, що кредити, надані під готову продукцію, повинні йти на оплату електроенергії, нафти і „пройти не один оберт" через банки. Після чого спецрахунок в банку розщепиться на кілька розрахункових рахунків, „фінанси будуть працювати і це пожвавить ринок". Кредити надаватимуться на 90 днів, а тоді експерти вирішать: погасити кредити чи обговорити санацію виробництва.

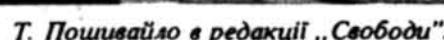
Ю. Ющинко з цього приводу сказав: „Якщо шахта на нерозрахується вчасно, не продавши продукцію, вона має змінити власність і перейти, скажімо, до коксохеміків". Ющенко вважає, що дискусія в Кабінеті Міністрів про шляхи виходу з кризи „завершилася не на користь стабільности", а рішенням про проведення емісії, яке ще має затвердити Верховна Рада. Український Союз Промисловців і Підприємців вимагає, щоб Уряд встановив граничний розмір первинної емісії на перший квартал 1994 року в сумі 50 трильйонів карбованців.

За деякими повідомленнями, Уряд уже видав кредитів на 12 трильйонів карбованців замість передбачуваних п'ятьох. Народний депутат України Віктор Пинзеник вважає, що дії Уряду схожі на невмілe гашення пожежі. Всі пропонують способи подолання кризи платень, але ніхто не хоче знайти її причини. А причинами, на думку Пинзеник є: фіксований курс валют, державні замовлення, штучні перепони, обмеження торговельної надвишки. Брак готівки у банках, вважає екс-віцепрем'єр, — причина технічна.

Опішня — гончарська столиця України

Джерзі Ситі, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Маленька, дрібонька, подобає радше на дівчинку, як на поважного мистецтвознавця — Тетяна Пошивайло відвідує редакцію нашого щоденника саме перед поворотом до своєї рідної Опішні, яка, як відомо, є столицею гончарства в Україні, де знаходиться найбільша музейна збірка творів української кераміки, що має творити музей-заповідник.

Т. Пошивайло в редакції „Свободи".

Саме про цей майбутній музей розповідає життєрадісна гостя, що, перебувши два місяці в ЗСА повертається повна надій та плянів в рідну Полтавщину.

Тут вона збирала матеріяли про життя українців у ЗСА для журналу „Українське Народознавство" і для видавництва цієї самої назви, що тепер створилося при гончарському центрі. Показує вона проспекти та виясннює, що редактором новоствореного журналу є її чоловік Олекса Пошивайло який також є автором своєрідної етнографічної енциклопедії про гончарство п. н. „Етнографія українського гончарства: Лівобережна Україна". Тетяна мала нагоду в часі перебування в ЗСА познайомитися із тутешніми гончарями-аматорами, як, теж із працями Українського Музею, музею в Стемфорді і в Бавнд Бруку та з американськими музеями, що збирають керамічні вироби. Вона пояснила, що в Опішні плянується побудувати музей на цінну збірку гончарства та на матеріяли, зв'язані із гончарством в Україні і тут в ЗСА. Вона розглядалася також за українським архітектом, що заплянував би такий музей.

Т. Пошивайло багато розповідає із захопленням про працю в тому осередку керамічного мистецтва України. Там в структурі музею діє національний архів, в якому саме зберігаються унікальні документи, листи гончарів, як, наприклад, прекрасна епістолярна спадщина відомої в Україні май

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

СПРАВА ПРОПОНОВАНОГО президентом Биллом Клінтоном пляну охорони здоров'я починає набирати ще іншого вигляду, як досі. Виглядало, що всі застереження базувалися на фінансових спроможностях перевести такий плян в життя. Тепер за твердженнями багатьох спостерігачів це перетворюється у боротьбу за вплив у Демократичній партії, зокрема за зменшення впливу Президента на партію. Бо, як підкреслюють аналітики, як можна інакше розуміти ситуацію, яка створилась довкруги згаданого пляну охорони здоров'я, коли Джеймс Купер, конґресмен-демократ з Теннесі, тягне в іншу сторону від Президента, а конґресмен-демократ Джеймс МекДермотт з Сієтл ще в інший бік. Перший уважає, що до зміни слід підходити повільно, а другий уважає, що зміни треба робити вже і дотриматися обіцянки про загальне забезпечення, подібного до канадського.

ОФІЦІЙНЕ ЗАКРИТТЯ XVII зимової Олімпіяди у Ліллєгаммері, Норвегія, відбулося в неділю, 27-го лютого. Ціла Америка впродовж двох тижнів слідкувала за успіхами і переживала невдачі своїх змагунів, але соромитись не мала чого. У загальному точкуванні ЗСА здобули 13 медалів, у тому 6 золотих, 5 срібних і 2 бронзові. А такі змагуни ЗСА як Бонні Блер, Кеті Тирнер, Ден Дженсен і Ненсі Керріґан здобули признання усього світу.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ керівник ФБІ Луї Фрі намагався оборонити запропонований законопроєкт, який дозволяв би чинникам влади підслухувати телефонічні розмови та слідкувати за трансакціями, переводженими системою кредитних карт. Він твердив, що в ім'я безпеки і захисту американські громадяни мусять погодитися на зменшення одного ступеня їхньої приватної недоторканости. Одначе критики цього законопроєкту уважають, що це перемінить цілу телефонічну систему в одну підслухову мережу.

КЕРІВНИКИ АМЕРИКАНСЬКОЇ спілки пенсіонерів повідомили, що Рада дерикторів їхньої спілки вирішила не підтримати пропонованого президентом Биллом Клінтоном пляну охорони здоров'я. Таке рішення згаданої спілки, яка нараховує 33 міл., членів, було деяким розчаруванням для Адміністрації президента Б. Клінтона, зокрема після того, як Президент з дружиною Гіллбарі Родгам-Клінтон особисто пропагували згаданий плян охорони здоров'я.

У ЧЕТВЕР, 24-ГО лютого, адвокат обвинуваченого у шпигунстві на користь Москви довголітнього працівника Сі-Ай-Ей Олдріча Еймса сказав, що його клієнт буде боронитися проти оскаржень. Така можливість відразу насуває перед очі картини довгої та неприємної розправи, коштом платників податків, яка може потягнути за собою багато небажаних наслідків, зокрема коли йдеться про різного рода таємниці Сі-Ай-Ей. Рівночасно адвокат дружини оскарженого Марії дель Розаріо Казас Еймс також заперечив висунені обвинувачення проти неї.

У СВІТІ

У ГРУЗІЇ ВТРАТИВ чинність надзвичайний стан, запроваджений 20-го вересня минулого року на два місяці, а відтак декілька разів продовжуваний указами голови Верховної Ради Едуарда Шеварднадзе. Цього разу, не зважаючи на катастрофічну економічну і політичну ситуацію в країні, ні Е. Шеверднадзе, ні парлямент не взяли на себе відповідальности знову продовжити особливий режим, який обмежує права і свободи громадян.

ВІДОМИЙ ПІВДЕННОАФРИКАНСЬКИЙ політичний експерт і один з керівників йоганнесбурзького Національного інституту оборони Билл Сасс підготував спеціяльний звіт щодо обставин переходу Південно-Африканської Республіки до демократії. У тому звіті він, між іншим, говорить, що „Південну Африку, скоріше за все, чекає промисловий саботаж, хаос в економіці і кровопролиття, якщо вчасно не невтралізувати консервативно наставлених білих і чорних". На думку Б. Сасса, найбільшу тривогу викликає вишкіл білими інструкторами зулуських формацій самооборони у провінції Наталь. З допомогою зулюсів, які вже багато років ворогують з очолюваним Нелсоном Манделою Африканським національним конгресом, білі консерватисти можуть спровокувати громадянську війну в країні.

ПІСЛЯ ВІДПОВІДНОГО рішення російського парляменту, в суботу, 26-го лютого, з Лефортівської тюрми в Москві вийшли на волю організатори збройного заколоту в жовтні 1993 року. Серед них — колишній віцепрезидент Росії Алєксандр Руцкой і колишній голова Верховної Ради Руслан Хасбулатов. Генеральний прокуратор Росії Алєксєй Казаннік зрезигнував, протестуючи проти звільнення кримінальних злочинців. Перед ворітьми тюрми недавніх путчистів вітав голова Ліберально-демократичної партії Владімір Жириновський. Виступаючи перед стихійним натовпом, він висловив певність, що росіяни у президентських вибпрах 1996 року вибиратимуть між ним і Алєксандром Руцким.

В НІМЕЧЧИНІ ПОЧАЛАСЯ зустріч міністрів фінансів країн „великої сімки". Її учасники обговорюють найважливіші питання розвитку світової економіки. Представники західніх країн зустрінуться також з російськими фінансовими керівниками. З цього приводу секретар департаменту фінансів З'єднаних Стейтів Ллойд Бентсен сказав: „Росія за останній рік домоглася прогресу в лібералізації і приватизації її економіки, однак ми хочемо, щоб росіяни взяли під контролю інфляцію. Тому ми маємо намір закликати їх скористатися підтримкою Світового банку в процесі перебудови економіки і соціяльних програм".

ПЙОНҐЯНҐ ЗНОВУ відступив від своєї обіцянки допустити міжнародних експертів на ядерні об'єкти Північної Кореї. Консультації з цього приводу між представниками Адміністрації ЗСА і корейською делеґацією закінчилися безвислідно і, як передбачають спостерігачі, в найближчий час не відновляться. Головною умовою дальших переговорів є згода Північної Кореї впустити в країну інспекторів МАҐАТЕ.

ЦИМИ ДНЯМИ в Москві відбувся установчий з'їзд Партії шанувальників пива. 43 делеґати з 14 реґіонів Росії прийняли рішення зареєструвати партію як загальноросійську організацію. Головою її обрано директора Інституту демократії і прав людини проф. Дмітрія Шостакова. З'їзд висунув вимогу збільшити кількість і покращити якість пивних напоїв, скасувати митні податки на імпортоване пиво. Партія прихильників пива має намір взяти участь у виборах до органів державного управління усіх рівнів.

ЯК ІНФОРМУЮТЬ санктпетербурзькі газети, члени служби безпеки в цьому російському місті заарештували банду терористів, яка плянувала вбити посадника Санкт Петербургу Анатолія Собчака, а відтак здійснити збройний напад на будинок уряду в Москві. Слідчі поки що відмовляються відповідати на запитання щодо політичної орієнтації терористичної групи. Відомо тільки, що це не діти, які діють під впливом емоцій, а цілком дорослі люди: наймолодшому з них — 39 років, а найстаршому — 48.

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holydays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні:
(202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send adress changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку-$22.00, на 3 місяці-$12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Терор проти демократії в Україні

Від початку цього року темні сили в Україні повели акти терору, звернені проти головної демократичної централі Рух і проти окремих активних демократичних діячів. Вламлюються до домівок Руху, нищать внутрішнє облаштування, грабують, схоплюють людей і створюють атмосферу, що нагадує епоху всевлади Чека—ҐПУ. Ніхто сумнівається, що це плянована зорганізована акція ворогів демократії в Україні у зв'язку з недалекими виборами.

15-го січня ц. р. анонімні злочинці напали на централю Руху у Києві, пограбували й забрали з собою знайдені акти та схопили Михайла Бойчишина, меткого секретаря Руху, активного демократичного діяча. Він безслідно пропав і загально думають у Києві, що його вбили. Подібні акти терору діялися у різних містах на великому просторі України — у Вінниці, Чернівцях, Тернополі й інших. Вдерлися до приватного помешкання активного діяча Руху Леся Танюка у Києві та погрожували йому і його дружині, письменниці Нелі Корнієнко. У Луб'янському якісь два бандити хотіли схопити на базарі дворічну донечку відомої там діячки Руху Олени Бондаренко, але присутнім свідкам тієї сцени вдалося сполошити бандитів, які втекли. Нам відомі й інші подібні акти терору, націлені очевидно на налякання українського демократичного світу й на відстрашення від кандидування у виборах демократичних діячів.

А втім, аранжери тієї терористичної дії забули, що першим законом соціології є: „Кожна акція породжує реакцію". Український демократичний світ у Києві й у інших містах підняв крик протестів і вимог до всіх чинників влади — повести слідство і покласти кінець тому бандитизмові, який став засобом партійно-політичної гри антидемократичного табору — запевнити собі перемогу у недалеких виборах. Ця терористична дія шита яскравими червоними нитками і вона повинна не послабити, а скріпити демократичний табір — створення єдиного фронту із занеханням партійних і особистих амбіцій, а зосередженням уваги на інтересі української демократичної держави: не допустити до того, щоб перша вільними голосами вибрана Верховна Рада України була заповнена явними чи замаскованими звеличниками Леніна.

Стидно навіть порівнювати відносини в Америці з дійсністю в Україні. Коли в минулому році стався у великому підземному ґаражі хмародеру Світового торговельного центру в Ню Йорку, вибух, в якому згинуло шість осіб і були втрати вартости кількасот мільйонів долярів, то до трьох днів арештовано всіх чотирьох винуватців того терористичного акту, виявлено всі подробиці змови і саме тепер закінчується проти винуватців судовий процес. Нам тут, українцям діяспори, взагалі неясно: чи існує в Україні Міністерство Внутрішніх Справ, чи існує тамтешня прокуратура й ціла судова структура, чи існує свідома своїх обов'язків поліція? Існування впродовж поверх двох літ мережі „мафій" про які одверто говорив прем'єр України Леонід Кучма, — існування по нинішній день тотального хабарництва, льоката у закордонних банках сотень мільйонів твердої валюти — награбованого державного майна, — все воно піддає під сумнів існування в Україні апарату безпеки людського життя і майна. Грубо помиляються члени державної верхівки в Україні, коли думають, що західній світ в Европі й Америці цього всього не знає. Знає і тому ставиться до України, як до другорядної держави. Коли були прояви прихильности до України, то вони послабли в останньому часі. Тільки на тлі тотальної корупції та пасивности державної влади можливі наведені вгорі акти політичного терору, які глузують з державної влади, які глузують з державної верхівки України. Як довго це триватиме?

М. Мельник

ЯКЩО ВИГРАЮТЬ ДЕМОКРАТИ

I

Депутати Верховної Ради (ВР), які стоять в опозиції до теперішнього режиму, дуже часто вважають себе „демократами". Під сучасну пору люди спекулюють про те, чи „демократи" здобудуть більшість у Верховній Раді. Вячеслав Чорновіл, лідер Народного Руху України, оптиміст і думає, що „демократи" здобудуть досить голосів у Галичині, Закарпатті, Волині, Буковині, в більшій половині центральних областей і в третині півдня і південного сходу, щоб дістати більшість у ВР.

Та незвичайно критична і економічна ситуація в Україні вимагає більшости не „демократів", а українських патріотів, які є теж прихильниками економічних реформ. Назвім їх патріотами-реформаторами.

В Україні досить багато людей є демократами, та вони напевно не є патріотами. Їм цілком не залежить на тому, чи Крим прилучиться до Росії і навіть чи Україна буде незалежною державою. Вони перш за все журяться своєю економічною ситуацією і будуть голосувати за тими кандидатами, які їм найбільше пообіцяють. Маємо теж українських патріотів, які не бачили потреби переходу пляновоі економіки України до економіки вільних ринків. Донедавна найбільш чільним таким патріотом був Президент Кравчук, хоч не виключене, що останніми часами він дещо змінив свою думку відносно потреби того роду реформи.

До того всього є дуже важно здати собі справу з цього, що сьогодні Україна є в такій політичній і економічній ситуації, що під загальним плащиком патріотів-реформаторів можуть зібратись і соціялісти західньоевропейського стилю, і ліберали, і консерватисти. Вони цілком добре можуть і повинні творити політичну коаліцію, бо це єдиний спосіб, щоб мати надію на успіх у виборах. Після того буде повно часу на те, щоб розпочати конкуренцію у боротьбі за владу, основану на ідеологічних різницях.

Які зміни прийшли б у закордонній і економічній та соціяльній політиці України, коли б патріоти-реформатори здобули більшість? Однією центральною проблемою є стосунки між Україною і Росією, які в основний спосіб є затоpкнені економічною ситуацією в Україні.

Функціонування економії України залежало і залежить від постачання нафти і ґазу, що їх може затримати Росія. Коли б росіяни це зробили, тоді вони спричинили б дуже глибоку кризу. Тоді найбільш правдоподібно вони пробували б включити Україну в політичну систему федерації із федеральним (читай, російським імперським) урядом і військом. Тоді незалежності України прийшов би кінець.

Єдине, що Україну могло б врятувати, це можливість оборони незалежности перш за все за допомогою ядерної зброї. Коли б Україна позбулась ядерної зброї, тоді росіянам було б легше рішитися на економічний шантаж чи навіть на спровокування воєнного конфлікту. Ми всі знаємо, що такі ідеї в них кружляють. Адже ж уряд Єльцина застерігає за собою право не тільки стати в обороні російських меншостей у колишніх республіках СССР, але й „допомагати" їм у полагодженні внутрішніх конфліктів. Недавні вибори в Росії показали теж, якою широкою підтримкою втішаються імперські ідеї. І тому є тяжко не додуматися до наступного: Чому Україну не зустріла б доля Боснії після того, як вона позбулася б ядерної зброї?

Під сучасну пору маємо ще один недвозначний показник політичних амбіцій в росіян. Коли цілий цивілізований світ підтримує боснійців у їхній героїчній боротьбі за самостійність і навіть окреслює таких людей як Мілосевич воєнними злочинцями, тоді російська публічна опінія стоїть твердо по стороні сербських імперіялістів. Коли Єльцин вислав військову бриґаду до Боснії для втримання миру, тоді деякі політичні коментатори почали побоюватись, що військо те буде помагати не боснійцям, а сербам. Військо те серби вітали в тріюмфальний спосіб.

Зустрічаємо теж теорії, що Україна має велику армію, яка заставляє росіян до осторожности відносно їхніх імперських намірів супроти України. Це правда, що формально Україна має досить велику армію. Бували і бувають теж випадки (Чудо над Вислою, В'єтнам, Боснія), коли переважаючі сили ворога не були в силі підкорити собі багато менш чисельних оборонців своєї незалежности. Та українська армія напевно в ту категорію не входить. Це ж армія, якої офіцерський склад був зформований не українським, а російським урядом і він в основному таким і залишився.

Продовження буде.

Д-р Павло Пундій

„Життя і знання" у 85-ліття інж. Л. Яцкевича

Коли беру до рук нове число „Свободи", наперед читаю редакційну статтю ред. Івана Кедрина просновану завжди реалістично-оптимістичним поглядом про стан українських справ в Україні та українській діяспорі. Потім шукаю за колонкою „Життя і знання" інж. Лева Яцкевича, яка знайомить мене з поступом досягнень науки та технології, в сучасному та майбутньому часі.

Інж. Лев Яцкевич, це невтомний кореспондент багатьох діяспорних газет, на чолі із щоденником „Свобода". Досі він опублікував більше ніж 600 цікавих статтей-есеїв, які звертають увагу читачів, своєю елеґантною формою писання, ясністю думки та доброю технічною термінологією.

Та незважаючи на характер його стилю та змісту написаних статтей, більшість їхніх читачів знає небагато про його особисте життя, громадську діяльність та його інтелектуальний ріст, тому, користаючи з його нещодавно минулого 85-річчя, хочемо познайомити їх з автором колонки „Життя і Знання".

Він народився 28-го вересня 1907 року в Стрию, в старій міщанській родині Андрія та Терези, з якої вийшло багато громадських діячів та видатних професіоналістів. У тому місті наш ювілят закінчив в 1926 році свою середню освіту гімназійною матурою та вписався до львівської Політехніки (тепер Технічного Інституту), яку завершив дипломом інженера-механіка в 1935 році.

Першу професійну працю отримав в 1937 році в технічному відділі Дирекції державних лісів у Радомі (в корінній Польщі), як інженер механік. І хоч він не був вповні вдоволений ділянкою своєї технічної спеціялізації, майбутнє виявило, що саме вона була поштовхом до його дальшої кар'єри 1) на становищі доцента-викладача деревних лісопальних машин (Sage werskunde) на Лісовому Відділі його колишньої Alma Mater 2) В часі його скитальчих мандрів на захід, у Відні, він нав'язав контакт із славним університетом (Hochschule fur Bodenkultur) де, з бігом обставин отримав науково-професійну працю над докторською дисертацією, пов'язаною з виготовленням прототипу „транспортного уладження для спуску зрізаних дерев в Альпійських горах". На жаль, з приводу наступальних дій советської Армії на Відень в 1944—45 роках, він не мав змоги закінчити початкової докторської праці.

Після чотирічного перебування у таборах ДіПі наш ювілят виеміґрував в 1949 році в рамках переселення до ЗСА та поселився на постійно у Філядельфії. Першу професійну працю на новому континенті він отримав у фірмі Вестінґгавз, на становищі конструктора парових та ґазових турбін. У тій фірмі, шляхом знайомства із своїм новим оточенням, він допоміг багатьом своїм колеґам влаштуватися там на праці. Притому він вчасно зрозумів, що для швидкого просуву по драбині професійної кар'єри, треба доброго знання англійської мови та оновлення технічного знання. Тому ще за свого перебування на згаданій праці, він вписався до ґрадуаційної школи Делаварського університету, де студіюючи вечорами від 1958 до 1963 року, здобув академічний ступінь маґістра механічної інженерії, з яким легко перейшов на федеральну працю, до Американської фльоти, де працював до своєї емеритури (1977 р.), спочатку на становищі дослідного інженера-механіка, а згодом, як керівничого механіка-інженера, при вичалі та причалі літаків на літаконосцях.

Крім студій та своєї професійної праці, він був активним у студентському та громадському житті, як засновник студентської корпорації „Багряний цвіт" та студентського театру легкого жанру „Золотий усміх" у Львові, де згодом став головою Українського Окружного Комітету, головою УСО (Українського Спортового Осередку „Тризуб", головою ТУІА (Товариство Українських Інженерів Америки) Відділу у Філядельфії, головою Товариства „Руслан", почесним членом Товариства „Тризуб", почесним членом Товариства Українських Інженерів Америки та членом Управи та Дирекції багатьох інших товариств і установ, назви яких не подаємо, щоб не перевантажувати статті.

Крім професійної та громадської праці, він виявляв завжди неприховане зацікавлення до літератури та журналістики. Його вірші, казки та сатири та репортажі були друковані у Львові на зламі 30-их років.

(Закінчення на стор. 3)

Іван Овечко

ЧИ БІДА ТІЛЬКИ В БАТАТОПАРТІЙНОСТІ?

Як знаємо, в Україні тепер є понад 20 чи й 30 партій. Є навіть Партія любителів (чи шанувальників/) пива... Це, звичайно, абсурд. Така кількість партій ніякої користи політичному життю країни не дає. Бо партії зроджуються з переконання їх лідерів і членства в тому, що, мовляв, їхня партія знає краще, як зарадити проблемам у країні, проблемам економічним, політичним, виховавчим і т. д. і тому одна партія поборює іншу, яка, мовляв, не знає чи не хоче це зробити для добра країни. Отже, зроджується міжпартійна боротьба. А що тих партій аж забагато, то та боротьба між ними створює хаотичну ситуацію в народі, який не знає, на яку ногу стати особливо тоді, коли між багатьма партіями майже не видно великої різниці щодо їхніх плятформ діяння. Таким чином голоси виборців роздрібнюються, і вибори часто виграє певна партія, яка ніколи не виграла б, коли б мусіла конкурувати лише з двома-трьома іншими партіями. Така ситуація тепер і в Україні, де комуністи та т. зв. соціялісти, які прямують до поновного поневолення України та втягнення її в орбіту московської імперії, мають конкурувати не з двома-трьома сильними демократичними й патріотичними українськими партіями, а з роздрібненими багатьма партіями, отже й з роздрібненими виборчими голосами. І в такій ситуації комуністи й соціялісти можуть здобути перемогу. І що тоді? Тоді всі демократи-патріоти будуть собі лікті з досади кусати, що вчасно не об'єдналися в боротьбі за владу проти комуністів і соціялістів. Тому й кажемо, що занадто велика багатопартійність шкідлива на даному етапі існування та закріплення суверенности й незалежности України.

Але чи в ситуації, яка склалася протягом цих понад два роки існування незалежної України, винна якраз ота українська багатопартійність? А ситуація, як знаємо, вже катастрофічна в багатьох відношеннях чи аспектах.

Ні, як на мене, українські партії, скільки б їх не було, зовсім не спричинилися до того, що маємо сьогодні в Україні.

Візьмімо для прикладу справу Збройних Сил України. Чи винні українські партії в тому, що Збройні Сили України втратили свого міністра оборони Костянтина Морозова — зразкового українського патріота, взамін за ген. Радецького, під командуванням якого, як пишуть майор запасу Т. Мельник і полковник запасу, кандидат філософічних наук Ю. Мединський, „почалася руйнація тих демократичних паростків у Збройних Силах України, що їх започаткували там офіцери-патріоти,.. гальмують перехід військ на українську мову навчання та спілкування..." Тож чи українські партії змусили піти у відставку генерала Морозова і призначити Радецького міністром оборони, чи Президент Кравчук?

Або хто винен у тому, що в Україні, як у жодній країні світу, є тепер два президенти — Кравчук у Києві та Мєшков у Криму — українська багатопартійність чи імпотентність Президента Кравчука, який крізь пальці дивиться на ворохобну діяльність проросійських шовіністів-імперіялістів у Криму?

Також не українські партії призначили у кожному великому місті, в кожній області та на місцях так званих представників Президента, які, теоритично мали б виконувати укази Президента та вводити в життя закони, прийняті Верховною Радою України, а на практиці у більшості толерують незаконні дії комуністичної номенклятури: забороняють антикомуністичні патріотичні демонстрації, дозволяють зривати синьо-жовті прапори, насміхаються з української мови та крізь пальці дивляться на шахрайство і крадіж народного добра червоною мафією. І не члени багатьох українських демократичних і патріотичних партій та об'єднань обікрали й розпродали Україну, а мільйони долярів склали в закордонних банках, а самі тепер потроху також туди іміґрують... І Фокіна як прем'єра-міністра протягом цілого року, і його прибічників, які до того розбазарювання українського добра довели, тримав під своїм крилом таки Президент Кравчук, а

(Закінчення на стор. 3)

Марія Овчаренко

НЕЗЛАМНИЙ ЛЮДСЬКИЙ ДУХ І СТРАЖДАННЯ — МОТИВИ ГНАТЮКОВОЇ ЗБІРКИ

Іван Гнатюк, „Хресна дорога", вірші та поеми, Київ, 1992 року.

II

Але незабаром у нього пробуджуються справжні людські почування, про які він згадує тільки натяками: „Я десять кіл у пеклі перейшов,// Але живу і мрію про любов." І далі: „Я без любови нидію і гину.// Закинутий в холодну чужину." У закінченні сонета він заявляє: „В любові я сповідую красу.// Вона мене довіку берегтиме." Про це благословенне почуття він говорить аж у 20-ох сонетах і присвячує їх своїй дружині. Любов з'являється в його серці несподівано: „Я так тебе негадано уздрів,// Як подорожній — річку у пустелі." В наступних рядках поет пише, чим ця несподівана зустріч стала для нього: „Ти провідною зіркою мені,// Засяяла в неволі й освітила// Моє життя й світ на чужині..." Ще сильніше поет далі виказує свої почування: „Сам Бог мені на каторзі страшній// Послав тебе в німотній ностальгії."

Глибоке почуття любови охоплює все його єство та чудесним способом змінює його світовідчування: „Іду з роботи і думаю про тебе. //Моя душа аж світиться... „Вже й Колима, розбудована весною, стає меніріднішою, земною. Хіба деінде стрів би я тебе?.."

Почуття любови не покидає поета навіть у хвилинах пригнічення. Він дорікає собі за душевне роздвоєння: „Я вщерть душевно сповнений тобою. //Вже через вінця ллється почуття... „Одначе, поет зразу дорікає собі: „Мене вже часом мучать каяття, //Що я в любов тікаю від життя..." І поет безжально запитує себе: „Хіба я маю право на кохання?" І в думках він зразу переходить у другу екстрему, виправдуючи себе: „Одначе й тут, засуджений на смерть,//Я лиш любов'ю сповнений ущерть,//Любов мені облегшує страждання..." Любов і страждання — це провідний мотив збірки „Хресна дорога". Над щастям любови бере верх страждання, як, наприклад, в поетовій розмові з коханою, що її прощає він перед її від'їздом з Колими і просить її забути його.

• • •

Мотивом любови і страждання пройняті також вірші присвячені поетовій матері. Деякі з них високо мистецькі і заслуговують на окрему статтю. Тут згадаємо тільки короткі фраґменти. Особливо зворушують спогади про прощання й розлуку з матір'ю, серед яких до найзворушливіших можна зарахувати авторів спогад про читання материних листів: „Коли впаде стіна болючої розлуки? Коли, матусю?"

Ні словом не згадує поет про своє визволення та поворот додому. Натомість у циклі „По той бік дійсности" він передає хресну дорогу своєї сім'ї, а зокрема своєї матері, потрет якої він рисує короткими й виразними штрихами: „І ось дивлюся в материні очі, //спечалені й поточені слізьми, //Що виглядали потайки що ночі //Мене з тяжкої туги — з Колими".

Але невдовзі довелося поетові понести найтяжчий хрест життя, коли несподівано після останньої з ним зустрічі вмирає його мати. Цій трагедії присвячує він мистецький цикл „Пісня вічної туги", складеної в десятьох віршах (катренах — восьми і дванадцятискладових). Свій безмежний біль поет переповідає, користуючись реалістичним стилем та зображуючи драматичні епізоди похоронного обряду. Закінчує він цей цикл словами: „Всі ми у Господа-слуги... //Мамо, ти будеш мені //Піснею вічної туги"

• • •

Останню четвертину збірки „Хресна дорога" присвячує автор згадками, а той описом історичних трагедій України, що їх спричинили її поневолювачі. Починає він цей цикл згадками про Калку, Полтаву, Крути, великий голод, Вінницю, Биковню і вкінці Чорнобиль. Думки про Чорнобиль і його страшні наслідки повторяються у багатьох віршах: „Страшного атома, як звіра //Чорнобиль випустив у світ..."

У циклі „Судний час" поет майже в кожному вірші говорить про чорнобильське лихо і людську беззахисність перед цезієм і стронцієм. Одночасно він пише про психічні переживання: „Що Божий день одне й те саме: непевність в завтрашньому дні, Неначе привид у вікні, //Стоїть Чорнобиль перед нами". Хвилеве заспокоєння знаходить поет у відхиленні від тривожних думок. І хоч, як Божий гнів, Чорнобиль //Тяжіє над усім", він знаходить наперекір усьому злу, коли „І кожний день стає нам //Дамокловим мечем", він зуміє в думках причалити до ідилічної картини про спокій і затишшя, коли „Хати в снігу — мов іграшки із вати //чекають свята... хтось, може, прийде й нам колядувати...по-давньому — з вертепом чи звіздою... //І буде сніп на покутті і сіно //, і колачі, і свічка на столі... І наше свято в рідному теплі".

Закінчує свій твір „Судний час" не безнадією, а вірою у почуття любови. І наче з полегшою він зідхає: „Просвітліло в душі — і знов //Переплутались будні і свята, //Ні, не гасне у ній любов, //Хоч немов на хресті розп'ята". Думки поета про любов, огорнені серпанком сумовитої задуми: „За роком рік — як птахи в далині, //А ти так само рідна і жадана... Так само завжди віддана мені..." І далі: „Почую доторк вірної руки, — //І не боюсь ні часу, ні Голгофи. //Десь мимо нас проминули роки, //А з ними й наші лиха-катастрофи". У своїх роздумах поет торкається двох невідлучних аспектів людської долі — час, що забирає життя й страждання, що їх можна перемогти любов'ю: „Сьогодні, мабуть, лиш любов'ю //Ще можна зберегти себе"

• • •

В останній частині збірки з найбільшою силою поет пише про безоглядну жорстокість російсько-советських узурпаторів, підкореність України Москві та беззахисність уярмленого народу. Усі вірші на ці теми він об'єднує назвою „Піраміди XX віку". Піраміди — це символ розкопаних черепів і кісток невинно замучених жертв советського садизму. „Такого жахливого пекла й божественний Данте //Не зміг би, мабуть, обійти й описати пером", пише з болем поет. Але біль не зламав поета. Віра в Божу справедливість допомагає йому віднайти віру в невідкличні переміни, що мають статися дійсністю: „Те, що має статись неодмінно //Станеться. Воскресне — як душа".

Закінчення буде.

СИРІЯ, ЙОРДАНІЯ та Ливан повідомили Уряд президента Билла Клінтона, що не братимуть участи у мирових переговорах з Ізраїлем, запляНованих на цей тиждень у Вашінгтоні. Американські та ізраїльські урядові чинники стараються применшити важливість цього рішення, називаючи це символічним жестом. Щоб підтвердити маловажливість відмови цих країн у переговорах, речник Державного департаменту сказав, що офіційні учасники цих країн заявили приватно про свою відданість процесові мирових переговорів і думають, що незабаром знову повернуться.

В Україні

(Інформації УНІАР)

КИЇВ. — Згідно з повідомленням Українського Незалежного Інформаційного Агентства Новин (УНІАН), учасники звітно-виборчої конференції Фонду інвалідів Чорнобиля звинуватили народних депутатів України Володимира Яворівського та Володимира Шовкошитного у зловживаннях. Промовці зазначили, що у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС взяли участь майже 200,000 громадян України, з них 31,889 уже померли, 18,000 стали інвалідами, з яких кожен десятий прикутий до ліжка. На конференції оприлюднено матеріяли СБУ щодо зловживань В. Яворівського і В. Шовкошитного. У документах сказано, що протягом 1991—92 років надійшла гуманітарна допомога в Україну від Міністерства оборони Німеччини у вигляді 1,600 одиниць транспортних засобів та 69 найменувань військового спорядження. „Вся ця техніка з ініціятиви В. Яворського була розподілена серед різних організацій і підприємств, 80 відсотків яких ніякого відношення до Чорнобиля не мають", — сказав в документі, поданому СБУ на ім'я віцепрем'рміністера Миколи Жулинського. Учасники конференції скерували лист на ім'я Президента України зі скаргою на Міністерство Чорнобиля, яке „захищає інтереси і права інвалідів-чорнобильців".

УЖГОРОД. — Працівники охорони довкілля в Закарпатті повідомили, що минулого тижня правоохоронні органи запобігли введенню в Україну отруйних залишків: з Мадярщини близько 30 тонн радіоактивних речовин і з Німеччини 700 тонн відпадків, які нібито мали перевезти через територію України до Казахстану.

Опішня...

(Закінчення зі стор. 1)

стри- -іграшкарки, людини-філософа Олени Селюченко.

За відносно короткий час вдалося зібрати прекрасну літературу не лише з гончарства, але також з мистецтва, історії, культури України та інших народів і ця збірка має вже унікальні видання з минулого століття, які дісталися туди з усіх більших бібліотек України та Росії. В минулому році — розповідає Т. Пошивайло — розпочала діяльність Школа Народних Мистецтв, де діти мають можливість вчитися гончарства і вишивкарства. Там також відбуваються лекції з народознавства, народного мистецтва та історії України. Коли до цих завдань додати ще й новостворений видавничий центр і часопис та книги із етнографії, то бачимо, що перед подружжям Пошивайло величезні пляни.

Тут однак, зазначує Тетяна, лежить перша трудність в тому, щоб цей центр гончарства признали, як заповідну зону та щоб знайшлися відповідні фонди на побудову музею, який допоміг би показати також археологічні керамічні віднайдення, твори минулого століття, а може відреставрувати старе приміщення земської гончарської майстерні, збудованої за проєктом Василя Кричевського у 1916 році. У дальшому пляні є також побудова етнопарку на мальовничих пагорбах Полтавщини, де можна б показати життя і побут гончарів XIX і початку XX століття. Все це, як і проєкт монографії в п'яти томах п. н. „Українці", до якого Т. Пошивайло збирала в ЗСА матеріяли — дуже широкі задуми, сповнення яких залежить від цілого ряду посередніх факторів, а передусім від економічного, що тепер є мірилом усіх культурних завдань і можливостей.

Гостя залишає видані вже проспекти так цього п'ятитомного, як і тематичного пляну видань на 1994 рік, в якому знаходиться опис для восьми цінних видань з ділянки гончарства і етнографії. Незвичайно цікаво представляється зміст першої книги журналу „Українське Народознавство", що своїм об'ємом подобає радше на розвідку, як журнал. Там такі теми як „Пізнаймо свій народ", „Провісники національного поступу", „Світ української дитини", „Хто ми є: етнологічні студії", „Рідні джерела" та інші. Автори статтей з України, з Великобританії, ЗСА і Франції.

Т. Пошивайло і її чоловік — це високо професійні люди, етнографи і мистецтвознавці, яких не легко заступити, бо у них крім знання є ще цей внутрішній вогонь творити нові культурні надбання та підносити на відповідний рівень українське народне мистецтво.

Тому так хочеться їм допомогти та бажати, щоб їхні широкі пляни знайшли зрозуміння у тих, що тепер при кермі політичного життя України, а дістали дружню поміч у діяспорних українців.

Книгу О. Пошивайло про етнографію українського гончарства, як теж перший том журналу „Українське Народознавство" можна замовляти через книгарню „Свободи", а пожертви на музей-заповідник можна пересилати прямо до Опішні, Полтавщина, 3151202, вул. Перемоги, 22, кв. 1.

У ВАШІНҐТОНІ впродовж минулого тижня офіційні чинники, дипломати та законодавці намагалися з'ясувати питання відносин, які останніми часами заіснували між Росією та ЗСА. Дивлячись на поступування Росії щодо ситуації в Боснії і Герцеговині, а останніми днями скандальна справа шпигунства Росії у Вашінґтоні не тільки створює напружену ситуацію, але також висуває питання становища Росії відносно Америки. Беручи під увагу ходи Росії останнім часом, то ніяк не можна її зарахувати до союзників ЗСА, але й до ворогів ще вчасно її перерахувати. Все ж таки це питання прийдеться таки вирішувати бо під загрозою є 4 біл. дол. американської допомоги, як також справа можливого прийняття в майбутньому Росії до НАТО.

„Життя і знання"...

(Закінчення зі стор. 2)

у журналах: „Дзвіночок", „Дажбог", „Назустріч", „Комар", „Жорна" та „Наш Прапор".

А його предтечі популярно-наукових есеїв друкувалися у Львові 50-их років перед їх появою у „Свободі", „Нових Днях" чи „Українських Вістях". Їх публікувала „Неділя", за редакцією А. Курдидика та „Життя і Знання", за редакцією В. Сімовича, під рукою якого він пройшов добре учнівство журналістики та науки української літературної мови.

Інж. Лев Яцкевич

З пошани та сантименту до проф. Василя Сімовича, інж. Лев Яцкевич назвав свою колонку у „Свободі" „Життя і Знання". З його друкованих творів, слід згадати збірку віршів „Чавун" (1948), казку „Паровий верблюд" (вичерпана), казку „Мак і волошка" та „Князь роси".

У колонці „Життя і Знання" надруковано кілька сотень дуже цікавих статтей та есеїв на технічно та науково популярні теми, які чекають на своє книжкове видання. Про такий плян, до речі, згадував авторові цих есеїв покійний редактор А. Драґан і навіть придумав заголовок для майбутньої книжки: „Завтра почалося сьогодні". На жаль, через передчасний його відхід у засвіти, цей задум не здійснився, але видавництво „Свобода" повинно б це зробити і на, мою думку, ця книжка стала б „бест селером".

Нещодавно інж. Л. Яцкевич перенісся із своєю дружиною Лесею з Філядельфії на сталий побут до їх дочки Мотрі, в Ровнд Айленд. Вона одружена з Андрієм Головінським, проф. Бравнд університету. Їх єдиний син Тиміш завершив правничі студії та працює у Гарварді.

Інженерові Л. Яцкевичеві — наші щирі ґратуляції та побажання кріпкого здоров'я і снаги до дальшої цінної журналістичної праці, на добро й насолоду читачів „Свободи".

Чи біда...

(Закінчення зі стор. 2)

не українські демократичні партії, скільки б їх не було.

Навіть за Сталіна, коли я ходив до середньої школи на Донбасі, то була українська середня школа, бодай за формою, тобто з українською мовою викладання, і таких було по Україні більше. А сьогодні? Кажуть, що на Донбасі спромоглися, нарешті, відкрити одну українську школу... А в райкомах і обласних Радах ще й досі часто можна побачити на стінах перед столом компартійного вельможі портрет Леніна... Чи й у тому вина демократичних партій, а не Уряду на чолі з Президентом та всіма його представниками на місцях? Але що можна сподіватися від Президента, який сам на тридержавній зустрічі президентів Росії, Америки й України посоромився вживати рідну державну українську мову, хоч американці були подбали про відповідного перекладача при тій нагоді, а шкварив російською.

Президент і Уряд України, призначений тим же Президентом, мають у своєму розпорядженні і прокуратуру, і службу безпеки та інші засоби, щоб покласти край хаосові у країні, але цього не роблять. Ще й досі, після понаддвохрічного існування ніби незалежної України, ані слуху, ані духу про прийняття нової конституції країни. Як може існувати незалежна держава без конституції або їй подібного закону влади? Чи й у тому винні українські демократичні партії тому, що їх забагато? На жаль, таке враження робимо ми в нашій пресі на чужині.

А тим часом українські демократичні й патріотичні партії й організації, хоч їх аж забагато, тепер, перед виборами до деякої міри консолідують свої сили, гуртуються для того, щоб підтримувати певних кандидатів демократичного спрямування. Зачуваємо, що вже й усі уламки ОУН, зокрема популярно звані бандерівці і мельниківці, пробують на терені України дійти до консолідації своїх націоналістичних сил у боротьбі проти комуністичної та російсько-імперської сил на нашій батьківщині. Як відомо, ОУН мельниківців офіційно зареєстрована організація в Україні, яка, одначе, не хоче перетворитися в партію, але веде активну діяльність на шляху до зміцнення самостійности і незалежности України. Також ОУН бандерівців веде дуже активну працю на терені України, зокрема в східній і південно-східній її частині, де національна свідомість таки дуже низька та не діють відділи Конгресу Українських Націоналістів, також офіційно зареєстрованої організації, яка навіть висуває власних кандидатів у депутати майбутньої Верховної Ради. Усе це позитивні явища, бо чого найбільша є тепер потреба — це українізації України, як би це парадоксально чи дивно не виглядало.

Ще в травні минулого року старший радник Центру стратегічних і міжнародних досліджень у ЗСА Збігнєв Бжезінські у розмові з головою Української Республіканської Партії Михайлом Горинем запитав останнього (згідно з УРП-інформ): „Що ви робите для того, аби побудувати українську націю? Чи є у вас програма розбудови нації, а не держави?" і, на жаль, не дістав твердої відповіді, адже такої програми наша держава не має. Це дуже погано, вважає З. Бжезінські, бо якщо в найближче десятиріччя Україні не вдасться відродити свою націю, то й її державність стане проблематичною..."

Тож біда в нашій тепершній Україні не стільки в багатопартійності, як у бездіяльності українського Уряду — як виконавчого, такі так і законодавчого — у тому числі й самого Президента, супроти комуністичної та промосковської імперської мафії, проти якої мусіли б сконсолідувати всі свої сили всі патріотичні партії.

ЧИМ ВПЕРТІШЕ білоруський уряд веде справу до об'єднання грошових систем Білорусі і Росії, тим сильніші контраргументи висувають мінські економічні експерти, в тому числі й парляментаристи. Вони згадують, як в кінці минулого року прем'єр-міністер Вячеслав Кебич аґітував за підписання білорусько-російського договору про спільну безпеку, запевняючи при цьому, що Росія віддасть Білорусі свої військові замовлення. Але цього так і не сталося, бо в самій Російській Федерації оборонні підприємства завантаженю лише на 20 відсотків. Не тяжко передбачити, що при об'єднанні грошових систем не буде дотримано курсу „один до одного", як хотілося б білорусам. Прем'єр В. Кебич повторює, мов маґічне заклинання, що республіку „врятують тільки низькі ціни на російську нафту", але якщо російські підприємства перейдуть на світові ціни, як це нещодавно пообіцяв президент Боріс Єльцин, то фінансове білорруськоросійське об'єднання втрачає всякий сенс.

У СПРАВІ АЛЬМАНАХУ УНС'94

Редакція і адміністрація „Свободи" повідомляють, що фірма, яка друкувала Альманах УНС на 1994 рік, помилково вислала деяку частину накладу на пошту без адрес. Пошта повернула ці книжки адміністрації „Свободи". Тому проситься тих читачів, які не отримали Альманаху '94, а хотіли б його мати, написати або зателефонувати до адміністрації „Свободи", 30 Montgomery St., Jersey City, N. J. **07302, tel.: (201) 434-0237.**

Повідомляємо родину, приятелів та знайомих, що на 82-му році життя відійшла у вічність наша дорога СУПРУГА, МАТИ та БАБЦЯ

бл. п.

МАРІЯ МИНАЇВА

в глибокому смутку:
чоловік — МИКОЛА
діти — ГАЛИНА, МАРУСЯ І РАЯ
внуки — МИКОЛА, МАРІЯ, МАРКО, МІШЕЛЬ, ОЛЕСЬ та СТЕФАН
і дальша родина в ЗСА і на Україні.

ПАНАХИДА І ПОХОРОН вівторок 1-го березня 1994 р. на Українському Національному Цвинтарі-Пам'ятнику у Вашінґтоні Д.К.

Ділимося сумною вісткою, що в середу 16-го лютого ц.р. в Чикаґо, Ілл. з волі Всевишнього відійшов несподівано у вічність на 71-му році трудолюбивого життя, наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ, ВУЙКО, КУЗЕН, ШВАҐЕР І СВАТ

бл. п.

д-р мед. ІГОР МЕЛЬНИК

Опечалені горем:
дружина — ОКСАНА
син — ЮРІЙ з дружиною АНДРІЄЮ
доньки — АРЕТА з мужем ПЕТРОМ
— ХРИСТИНА
внуки — ДІЯНА, ЛЕСЯ, МИХАЙЛО І СТЕФАН
сестрінки — МИХАЙЛО КУЛИЦЬКИЙ з родиною
— МАРТА ГОРДИНСЬКА з родиною
— ОЛЕГ І ОРЕСТ КУПЧИНСЬКІ з родинами в Україні
кузени — ЯРОСЛАВ ІВАНЕЦЬ з родиною
— ІРЕНА БУРАЧОК з родиною
— ЛІДІЯ НЕСКОРОМНА з родиною
— АЗА ІВАНЧУК
шваґерки — ЕМІЛІЯ САРАЧИНСЬКА з родиною
— МАРІЯ ЕРСТЕНЮК з родиною
свати — ПЕТРО І ОЛЯ МОЦЮКИ з родиною
та близька і дальша родина в ЗСА та Україні.

Ділимося сумною вісткою, що 25-го січня 1994 р. відійшов у вічність в місті Калуші, Україна

бл. п.

ЕМАНУЇЛ ВОЛОДИМИР КНЯГИНИЦЬКИЙ

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ смерти, 9-го березня 1994 р. будуть відправлені заупокійні

СЛУЖБИ БОЖІ

в церквах:
св. Покрови в Бриджпорт, Коннектикат;
св. Йосафата, манастир, Індіяна;
св. Івана Хрестителя в Лорейн, Огайо;
Різдво Богородиці, Лос Анджелес, Каліфорнія;
Непорочного Зачаття, Дітройт, Мишиґен.

Про молитви за спокій душі просять:
сестра — РОМА КНЯГИНИЦЬКА ГАЙДА з родиною
брати — ЗЕНОН КНЯГИНИЦЬКИЙ з родиною
— БОГДАН КНЯГИНИЦЬКИЙ з родиною
та близька й дальша родина.

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ — КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ

ПОВІДОМЛЯЄ

на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД зложили

XI-93

500 дол. — Даміян Кордуба (на видання „Збірки Статтей про Українську Церкву");
200 дол. — д-р Александер Стрільбицький;
по 100 дол. — Зенон і Веслава Куровицькі, д-р Татяна Цісик, Анна Король (у пам'ять мужа бл. п. Романа Короля), Іван Пиртко, д-р Богдан і Тамара Мриц, Анна Ткач, Маруся Попович;
по 50 дол. — Марія Каллиста, Андрій Дзедзик, Марія Логаза, Зеновія Воробець, д-р Зенон Михайлюк, Джерри і Калина Козак;
35 дол. — Стефан і Луїза Галайда;
по 25 дол. — Марія Семанишин, Осип Яцусь, Роман Раковський, Теодор Кулинич, Орест Колтунюк, Олімпія Гайдучок, д-р Лев і Ірена Кушнір, мгр Юліян і Оксана Бачинські, Ірена Кливак, Богдан Демчишин, Теодозій Гриців, Дмитро Ткачук, Стефан Белюх, д-р Іван Павлічка;
30 дол. — Іван і Марія Вітюк;
по 20 дол. — Микола і Володимира Кавка, Олена Кузмінська, Варвара Швед, Микола Гірняк, Галина Гомзяк, Михайлина Величко, Андрій Стахнів;
по 15 дол. — Володимир Левицький, Роман А. Мельник, Петро Демків;
По 10 дол. — Василь Надраґа, Ліда Бурачинська-Рудик, Стефанія Семущак, В. Фіцик, Мирон Захаріясевич, Зеновія Мосійчук, Олег Ратич;
по 5 дол. — В. Климковський, д-р Дмитро Січ

Збірка замість квітів на могилу бл. п. Степаніди Зелик передав син Ігор Зелик, Мейплвуд, Н.Дж., зложили:
по 50. дол. — д-р Святослав і Марта Трофименко, відділ соціології Університет Сітон Голл, Савт Орендж, Н.Дж.;
40 дол. — Ярослав і Таїса Турянські;
по 20 дол. — Ярослав і Ірена Яворські, Луїс і Дарія Ревела, Ярослав Небелюк;
15 дол. — Володимир і Марія Левицькі.

Із збірки Українського Патріярхального Товариства, Відділ Баффало, Н.Й., переслала Оксана Бережницька (голова Відділу)
150 дол. — збірка Відділу;
100 дол. — Микола Погаратний з родиною з пам'ять бл. п. Ірини Погаратної;
25 дол. — Христина Саган в пам'ять бл. п. Катерини Реґули;
по 20 дол. — Марія Іскало в пам'ять бл. п. Анни Допадчак, Стефан і Ольга Душенки в пам'ять Маріяна Борачка.

XII — 93

зложили:
1,600 дол. — д-р Татяна Доберчак (на видання словника);
1,400 дол. — зі спадку Михайла Пирського — Ню Йорк, Н. Й.;
1,000 дол. — д-р Александра Школьник;
600 дол. — Ольга Гаєцька (у пам'ять бл. п. Романа Гаєцького) на виховання священиків в Україні;
по 500 дол. — д-р Олег Кудрик, Василь Леканка;
100 дол. — Ярослав Музичка;
по 50 дол. — д-р Романа Навроцька, Василь і Марта Андрюк, Сидір Новаківський, Василь і Стефанія Татчин;
30 дол. — Місцевий Відділ Координаційного Комітету Крайової Ради у Філядельфії;
по 25 дол. — Іван Стефанів, Маріян Морозевич, Люба Чолган, Бетте Квакенбуш, Любомира Костечко, Михайло і Ірена Бойко;
по 20 дол. — Микола Маслій, Ф. Шатинський, Зенон Савицький, Анна Сташко, В.Т. і Ірена Жила;
по 15 дол. — Ірена Райнер, Теодор Королишин;
по 10 дол. — Богдан Принада, Ольга Весела, Теодор Хомищак, Константин Маціпинський, Аліна Олексин.

На Богослуження за покійних зложили:
40 дол. — Теодор і Марія Флюнти за бл. п. Анни Костишик та родичів бл. п. Павла і Юстини Головчаків;
25 дол. — за Катерину Пак.

Збірка у пам'ять бл. п. о. митрата д-ра Василя Макуха на виховання священиків в Україні переслав д-р Осип Оришкевич

зложили:
550 дол. — Роман, Елеонора і Катерина Федорак;
125 дол. — д-р Осип Оришкевич;
по 100 дол. Анна Гоґоша, Марія Коник, Дарія Кузик;
по 50 дол. — Михайло Бойцун, Олександер Вороняк, Роман Галькевич, Михайло Захарко, Михайло Петришин, д-р Теодозій Самотулка, д-р Теодозій Сендзік;
40 дол. — д-р Лариса і Любомир Онишкевичі;
по 25 дол. — Ольга Дубик, Уляна Коропей, Роман Кузик;
по 20 дол. — Іван Гафткович, д-р Зенон Городиський, Сильвестер Петруняк;

листа ч. 017 — збірка в Лейк Джордж, Н.Й. — збирала Юлія Рудницька.

зложили:
55 дол. — Юлія Рудницька;
по 50 дол. — Марія Клос, Юрій і Олена Пастернак, Нестор Угера;
по 25 дол. — Лев Хімяк, Тамара Диба, Антін Шмуль.

Збірка в Дітройті, Миш. (грудень 1993) — збирав Микола Кунинський;

зложили:
200 дол. — інж. Ігор і д-р Любомира Коцур;
100 дол. — Микола і Надія Кунинські — у пам'ять бл. п. Уляни, Марії Кунинської-Шмериковської.

XI і XII — 93

Товариство Св. Софія, Комісія Патріяршого Фонду складає щиру подяку усім вельмишановним жертводавцям і збірщикам. Всі датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтягати від податку:

IRS No.: 23-7380645

Всі чеки прошуємо виписувати на:

St. Sophia Religious Association — Patriarchal Fund

та пересилати на адресу:

7911 Whitewood Rd., Philadelphia, PA. 19117

Цьогорічна „Ялинка" в Українському Інституті Америки

Це була знаменита і святмиколаївська імпреза, зорганізована Українським Лікарським Товариством Північної Америки та Товариством Українських Інженерів Америки, влаштована 19-го грудня 1993 року. Завдяки ініціятиві двох наших професійних організацій, було присутніх понад 200 осіб, а зокрема дуже багато дітей та молодих їх родичів або й дідусів. До речі, це вже є в традиції наших товариств — щорічно влаштовувати саме оцю імпрезу в Українському Інституті Америки, на якій є приємність бачити родичів з дітьми та інших гостей, в приємній українській передріздвяній атмосфері при освічених ялинках, виступі дітей в характері колядників, при святочному Вертепі та з присутністю св. Миколая з дарунками.

Група учасників мистецької програми.

Все оте гарне, українське, сентиментальне із згадкою свят-миколаївських традицій в далекій Україні — от і створилась своєрідна тепла українська атмосфера, з участю організаторів цієї імпрези, д-ра Александри і д-ра Адріяна Баранецьких, д-ра Лева і д-ра Марії Волянських, з лікарської сторони, та Олександра Салевича й Тиміша Ганкевича від Товариства Інженерів.

Відкрив оцю різдвяно-ялинкову імпрезу д-р Адріян Баранецький, голова Лікарського Товариства Північної Америки, вітаючи всіх гостей і пояснюючи значення ялинки у відсвяткуванні Різдва, яке з'єднує всю українсько-американську спільноту. Різдво лучить нас усіх думкою з Україною, де існує стара наша різдвяна традиція, коляди, які є одним з живих духовних центрів українства в цілому світі.

Д-р Баранецький передав слово Олександрові Салевичеві, як Голові Товариства Українських Інженерів, який підтвердив важливість та приємність спільного відсвяткування Святого Різдва. Він виславив усім присутнім найкращого бажання з Різдвом та близьким Новим Роком, дякуючи кожному за участь в оцій святковій імпрезі.

Інж. Салевич попросив до виступу відому всім мисткиню Ольгу Ходобу-Фриз, яка відспівала прекрасні українські пісні при акомпаньяменті Андрія Стасіва. Їм публіка висловила признання дружними оплесками.

З приємністю прийняли учасники дитячий виступ у врочистому поході до Вертепу в сценічному текстовому опрацюванні Оксани Борбич-Кордуби та Лесі Баранецької. В інсценізації „Живого Вертепу" брали участь: ангел Гавриїл (Христя Баранецька), ангели (Ляриса Гурин і Оленка Кебало), Марія та св. Йосиф (Леся Демидович і Стефан Волянський), пастушки (Вікторія Баранецька, Дара Десик і Юліяна Петерсон), Три Володарів Мудреців (Руслан Денисик, Олег Волянський та Ляриса Щипан (король Ірод Андрій Демидович) і пан (Меляся Гурин).

Великою приємністю було введення почоту вертепного походу, при співі Ольги Фриз, з колядкою до Вертепу та ялинок в продовженні колядних пісень д-ра Лева Волянського та його дружини Марії, традиційним: „Чи можна Вам заколядувати?"

В кінці естрадного виступу було особливою атракцією прибуття до 30 дітей св. Миколая з дарунками з приводу великого свята св. Миколая, 19-го грудня.

Св. Миколай згадав про наших дітей в країнах Південної Америки, з якої довгою дорогою ішов до нас в Америку.

Аріядна і Андрій Нички мали приємність роздати всім присутнім кусники різдвяної просфори з прибраних вишивками кошиків, й кожного присутнього огорнуло особливе почуття української різдвяної імпрези та традиції від давніх століть в Україні. Завершенням „ялинкової імпрези" було маєстатичне відспівання всіма присутніми традиційного різдвяного святкового гимну, що дійшов до нас від Володимира Київського з 100-літньої минувшини — „Бог Предвічний", закінченням всієї імпрези було слово д-ра Олександри Баранецької з висловами подяки всім мистцям та артистам в сценічній Вертепній імпрезі Марії і д-рові Левові Волянським, які не тільки зорганізували програму для цілої прекрасної імпрези, а при цьому й брали участь в ній. Висловлено подяку Христині Демидович за організацію дитячих подарунків, д-рові Лесі Кушнір за весь телефонічний зв'язок та атрактивність льотерійну, для успішности якої Ольга Ходоба-Фриз подарувала атракційний дарунок — платівку її пісень.

Висловлено щиро подяку д-рові Юрієві Крижанівському за знамените зорганізування всіх фінансових справ із значним приходом для професійних товариств.

Особливу подяку висловила д-р Леся Баранецька всім присутнім родичам, які з таким патріотичним почуванням прибули зі своїми дітьми відсвяткувати оцей передріздвяний час, сподіваючися на таку ж радість і в наступному році.

Для завершення оцього прекрасного вечора д-р Баранецька попросила всіх присутніх на залі до спільної прекрасно влаштованої вечері, зорганізованої Тимішем Ганкевичем та Миросею Драган, Надією Ратич.

Мила гутірка всіх в святочному настрою затяглась аж до півночі, а додому розійшлися з гарними, незабутніми споминами.

Присутній

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 6-го БЕРЕЗНЯ 1994 р.

Нюарк, Н.Дж. Річні загальні збори 27-го Відділу УНС відбудуться о год. 1-ій по пол. в домівці Пласту 736 Сенфорд Аве. На порядку зборів: звіт Управи і Контр. Комісії, вибір нової Управи, делегата і заступника на 33-ю Конвенцію УНС. — Р. Лапичак, секретар.

✻НА ПРОДАЖ✻

ПРОДАЄТЬСЯ
дво-поверховий будинок у Івано-Франківську. Тел.
(206) 481-7599
Володимир або Лідія

ПРОДАЄТЬСЯ
в м. Ковелі, Волинської обл. Україна, 4-кімнатний будинок (кухня, коридор). А також продається мотоцикл з коляскою ИЖ-П-4 за договірною ціною
(607) 277-0891

✻ ПРАЦЯ ✻

ПОШУКУЄ ПРАЦЮ
чесний, 30-річний чоловік з проживанням на місці, чищення хат та бюр, опіка за дітьми, старшими і хворими; куховарення. Не п'є і не курить. Тел.:
(313) 731-9373

ПОШУКУЄМО
людей до стинання та рубання дерев. Робота на висоті, вміння послуговуватися мотузом під час праці (climb). Платня 75—100 дол. на день
Тел.: (201) 256-0082
(8:30 ранку — 5 вечора)